Ч. 206 Четвер 12 (24) вересня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Темнота а еміґрация.

Всілякі причини склали ся у нас на еміґрацию, але річ певна, що темнота нашого селяньства була одною з найбільших. Чоловік темний буває звичайно дуже недовірчивий, але нехай лиш хтось знизить ся до тої єго темноти, нехай промовить до него словами зрозумілими для него і ужиє доказів понятних і легко приступних для єго темноти, то позискає від разу єго довірє. Чоловік темний повірить тому на слово, повірить найбільшій нісенїтниці, найбільшій дурници, возьме всяку видумку, всяку байку, хоч би й найдурнїйшу за чисту правду і не дасть ся відвести від неї ніякими розумними доказами, доки аж сам на собі не досьвідчить того, що дав ся задурити і отуманити. Темнота піддержувала у нас найбільше рух еміґрацийний, она піддержує єго ще й нинї. З тої темноти користали всілякі аґенти еміґрацийні, що хотїли на наших селянах заробляти грощі і пускали в нарід всілякі небилиці, котрі відтак самі люди передавали дальше з уст до уст яко чисту правду і так ширила ся горячка еміґрацийна, доки аж самі наші селяни, котрі вибрали ся за море, не переконали ся, що їх страшенно обдурено і позбавлено не лиш рідної землї і рідного кута, але й послїдного гроша.

У нас вже люди трохи провиділи і горячка еміґрацийна трохи ослабла, хоч все ще знаходять ся такі, котрі сильно вірять в то, що їх за морем жде рай і передають собі з уст до уст всілякі небилицї о заморских краях, додаючи тим собі і другим охоти і відваги до еміґрациї. Небилицї ті і всілякі, аж до крайности глупі видумки перепеслись аж на Буковину в рускі сторони над Днїстром: викликали там знову горячку еміґрацийну, про котру дописуватель черновецкої „Буковини" ось що розказує:

„То, що я вам пишу, я вивідав ся у селян, що мали а може й мають ще охоту еміґрувати. Я випитував ся їх дуже осторожно, бо инакше зі страху перед жандармами і судом не виявили би були нічого. На щасте я маю довірє у селян, то они не дуже й крили ся передо мною.

Наш нарід уміє робити з мухи вола; він говорить богато, а робить мало. Тому винна і єго темнота. Так говорять в нашій околици богато про Канаду, богато селян має охоту еміґрувати, але поки-що крім одного нїхто дому не покинув. Сей один то Загара з Брідка. Виїзджаючи сеї весни він мав сказати в Брідку: „Я пришлю до вас відти лист; але листи йдуть через паньскі руки, а пани не пустять листу про Канаду. Тому буду я в листї вимальований; скоро буду тримати ся попід боки, то видко, що менї там добре; але як руки будуть опущені, то стережіть ся Канади!" Тимчасом, як довідую ся від сїльского післанця на почту, котрий бачив ся з одним брідским парібком в Заставні, Загара мав уже прислати з Канади до дочки лист, в котрім оповідає, що поводить ся єму „добре". З гроший, які мав при собі, вже розпустив шість сот зр., а зістало ся єму ще других шість соток. Він має в Бога надію, що пристарає видані гроші в короткім часі. Хоч і як двояко можна розуміти сей лист, а проте бутьте певні, небавом пів повіта кіцманьского буде про него знати, люди причинять дещо красшого і будуть себе і других дурити. Такі вже наші люди! Дуже легковірні!

Всї поголоски про еміґрацию, як я того певний, походять з сусїдної Галичини і самі селяни того не перечать. В Галичинї еміґрация не новина; тамошні селяни розповідають нашим небилицї з тим додатком, що без робітників не зможуть жити богачі, панотцї, учителї і жиди, підбільшать їм плату та дадуть замісць третини половину.

Яким чином доносить ся се з Галичини, покаже приклад: Стефан Самборский з Чорного Потока розповідав менї, що здибав чоловіка з Устя, що йшов до Чернівців. Пізнавши по одежі Галичанина, став Самборский розпитувати єго про Канаду, бо мав охоту еміґрувати. Вандрівник відповів єму, що до Устя вернув ся вже один чоловік з Канади за своєю сестрою, бо там єму дуже добре і т. д. Они розійшли ся, а в короткім часї знало о тім вже пів села з ріжними додатками; нїхто не роздумував, що той вандрівник міг собі лиш жартувати.

Жена Николая Білоуса з Чорного Потока розповідала знов про якогось чужого чоловіка, котрий мав видїти власними очима, як брідский надучител п. Ярошиньский поїхав вже до Канади (як люди вимовляють). Тимчасом — звістно — п. Ярошиньский перенїс ся на посаду до Раранча.

В Колодрібцї є один еміґрант, котрого завернули аж з Гамбурга, бо кажуть, що їхав з чужою жінкою (а може й гроший бракло). Але згаданий Самборский був там недавно на храму, де балакало ся при горівці за того чоловіка от що: „Коли еміґрували люди до Росиї, то і сей човік був з ними там, але росийский цар післав їх до нашого цїсаря назад в край Канаду де богато порожної землї і т. д." І справдї кажуть нашї люди, що Канада під нашим монархом.

---

73)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верна.

(Дальше).

Вода, лява, болото злили ся в одну цїлість. Потоки огня пороли нутро Мавнґанаму, сусїднї гори заяснїли від вибухаючого огня, а глубокі долини осьвітлені рожевим сьвітлом виднїли в долинї.

Маориси захоплені лявою в своїм таборі зірвали ся і з криком утїкали на близькі горбки, а коли вже чули ся безпечні, обертались на полохані, щоби приглянути ся тому страшному явищу, тому вульканови, котрому розгніване божество велїло погубити богохульників. В хвилях, коли грохіт вибуху притихав, чути було їх крики: Табу, табу!

В годину по вибуху нового вулькана плили боками гори широкі потоки розпаленої ляви, а цїлі громади щурів утїкали з своїх нор, непригожих від тепер на мешканє. Цїлу ніч лютила ся буря на дворі, а вулькан бухав з страшною силою. Береги кратеру розширювали ся чим раз більше під впливом огня і збігцї з тревогою слїдили, чи не поглотить в собі новоотворена пропасть цїлого вершка разом з гробівцем.

Настав ранок, а сила вибуху не меншіла; густа жовта пара мішала ся з полумінию, а лява лила ся дальше в долину.

Ґленарван з бючим серцем заглядав отворами в огорожі і слїдив табор Маорісів. Они поутїкали на сусїднї горби, куди не доходила лява. Кілька спалених трупів лежало у підніжа гори, трохи дальше, а близше кріпости лява досягла яких двайцять хат, з котрих ще курило ся. Тут і там стояли Мооріси громадками приглядаючи ся з тревогою вершкови Мавнґанаму, бухаючому огненним стовпом.

Ґленарван видів як Каі Куму станув посеред своїх, приблизив ся до підніжа гори від сторони недосягненої лявою і не вступаючи на неї з витягненими руками, немов який чародій, зробив у воздусї кілька знаків, котрих значіня збігцї догадали ся. Каі Куму, як завірював Паґанель, обкладав гору ще тяжшим табу.

Вскорі потім стали Маориси розходити ся і вертати стежками на гору до твердинї.

— Відходять! — крикнув Ґленарван. — Слава Богу, удав ся наш підступ. Нинї в ночи вийдемо з того гробу і утечемо.

Тяжко описати радість, яка заволоділа збігцями. Забули о тім що було, не гадали о будучности, а уживали щастя теперішної хвилї. А однако не легко було дістати ся до якоїсь европейскої оселї в тій незнаній і дикій сторонї. Тілько-ж подорожні гадали, що позбувши ся раз Каі Куму і его Маорісів не наткнуть ся вже більше на Новозеляндців.

Тимчасом треба було ждати цїлий день на пригідну хвилю до дороги. Того часу ужито на послїднї приготовленя і уложено плян утечи. До моря було яких сто анґлїйских миль і подорож розложено на десять днїв, бо годї було числити на то, що уйде ся більше як десять миль одного дня в тій гористій околици. Розважившй всьо як треба, приглядали ся аж до вечера Маорісам. Нї один з них не лишив ся у стіп гори, а коли цїлком стемнїло не видко було нї одної ватри в цїлім окрузї озера Тавпо. Дорога була вільна.

О девятій Ґленарван дав знак до походу. Всї уоружені і одїті коштом Кара Тети стали осторожно сходити по склонї гори. На чолї поступав Джон Менґлїс і Вільсон нащулюючи уха і стараючись проникнути очима глуху пітьму. За найменшим шелестом задержували ся, приглядали ся кождому і найменьшому сьвітлу. Кождий з подорожних радше зсував ся з гори як ступав, щоби не робити стукоту.

Двіста стіп понизше вершка опинили ся на тім небезпечнім місци, де оногди привитали їх Маориси кулями. Помимо цїлої певности і жартів Паґанеля кождому аж мороз пішов по тїлї на гадку, що може Маориси були хитрійші від них і засїли ся на своїх ворогів та схотять їх напасти.

Але по десятьох мінутах тихого ходу війшли подорожні без нїякої пригоди з гори і пустили ся дальше на другий горб, де як за дня бачили був лїсок. Ніч сприяла утечі, тому постановлено з неї скористати, щоби як найдальше віддалити ся від небезпечних околиць озера Тавпо. Провід над громадкою збігцїв обій-

Стефан Білоус розповідає, що кілька наших людий було в тій цїли в Синькові, де їм сказали: „Не питайте ся нас, а робіть то, що робимо ми!"

От такі то байки пускає один другому; одні вірять в них, а другі кажуть: „Він знищив ся сам, то хоче аби й ми потратили свій маєток". Тут мало поможе наука просьвічених людий, бо они не мають довіря у селян, („они лиш так кажуть, аби їм добре було...."); люди будуть дальше ширити пусті чутки, хоч доси сидять на місци, бо попекли ся вже раз в Росиї. В Галичинї діє ся певно иначе. Там будуть здає ся аґенти, як виходить з моєї розмови з одним господарем. Ті аґенти пускають в нарід дурниці, котрі заходять і до Буковини. При дорозї сидить з двайцять людий, а межи ними і один господар М., котрого відкликав я на бік, аби показав менї хату другого господаря. Ідучи дорогою питаю ся его: „А що за раду маєте там?" „Та говорить ся за ріжні річи, а навіть за Канаду!" Таже то, кажу, чужий край і страх далеко за морем! „Е де там, таже от тепер я чув, що той край належить до нас, бо его виграла на льосах жена покійного Рудольфа Стефанія. Кажуть люди, що треба дати лиш по три крайцарі за слово, почмайстер вдаре на талаґраф, тай за годину прийде по дротї з Гамбурґу шіфкарта. Навіть мають давати на дорозї і харч даремно...."

Виходить з того всего таке:

До еміґрациї спонукує наш буковиньский нарід біднота, легковірність і темнота та вісти про Канаду, зайшлї з поблизької Галичини. Селяни наміряють еміґрувати вже з давна з власної охоти, кажуть, що нема в жаднім краю такої біди як в нашім. (Звичайна всюди фраза!) В послїднім часї прийшла до нас незнакомими людьми із за Днїстра поголоска, що правительство має розказ нашого Монарха запровадити до Канади всїх бідних власним коштом, але оно не хоче.... Посторонна аґітация походить з Галичини (Усте, Колодрібка, Синьків і и.), звідки еміґрували до Канади перший раз, а аж недавно пішла поголоска і по наших селах.

Що-ж тут порадити? Еміґрациї мусить раз настати конець, хоч би тогди, коли вийдуть ті всї що мають охоту; але де темнотї конець? Просьвіти і вихованя треба нашому народови. Але чи у нас хто думає о тім, чи займає ся тим так, як би потреба?

Перегляд політичний.

Вчера відбуло ся у Віднї віче християньских суспільників, на котрім прийшло до великої бійки з социялістами. Аж полїция мусїла робити порядок. Відтак около 3000 робітників пішло перед помешканє антисемітского посла Шнайдера і вибили ему вікна.

Пос. Вашатий ставав в Колинї перед своїми виборцями і доказував там в своїй бесїдї, що Молодочехи повинні вести в Палатї послів таку саму опозицию, яку вели в ческім соймі.

В Константинополи заносить ся мабуть на якусь велику акцию держав европейских. Як звістно відплили туди вже кораблї воєнні Франциї і Італиї, мають надплисти, кораблї нїмецкі, а ескадра анґлїйска держить ся заєдно на грецких водах. Тепер же наспіли ще дві цїкаві вісти. Після італїяньских ґазет має поплисти до Константинополя дальша часть італїяньскої ескадри, а після Tribun-и навіть цїла фльота італїяньска. До Times доносять знов із Севастополя, що чотири російскі кораблї панцирні, три канонїрки і кілька торпедовцїв відплили звідтам на води коло Очакова. Комендант тої фльотилї одержав приказ, що скоро дістане телєґрафічне завозване від російского амбасадора в Константинополи, щоби зараз прилучив ся до прочої російскої фльоти на Чорнім мори і плив зараз на води Босфору. Фльота заходить ся на стопі воєнній. На кораблях єсть три баталїони піхоти, а войска в полудневій Росиї стоять готові кождої хвилї до вимаршу. Вість та викликала на всїх біржах европейских великий переполох і спадок курсів. О скілько она правдива, годі знати.

В цїлій Анґлиї відбувають ся тепер віча против Туреччини а бесїдники на них домагають ся детронїзациї султана а навіть просто подїлу Туреччини. Замітне то, що навіть в голяндскім парляментї відозвав ся голос против Туреччини. Пос. Керквік виступив остро против турецкого правительства за різню християн і сказав, що Турків треба вже раз конче вигнати з Европи.

Вісти наспівші з филипиньских островів до Мадриду зробили там дуже пригноблююче враженє. Зачувати, що 5000 ворохобників заняли всї більші міста в провінциї Каріте. Президент мінїстрів Кановас сказав, що готов до всїх жертв для ратованя вітчини.

Новинки.

Львів дня 23 вересня 1896.

— **Іменованя.** П. Намістник іменував окінченого техніка Павла Моравяньского ц. к. ад'юнктом будівництва в галицкій державній службі будівничій і призначив его до служби при ц. к. старостві в Ниську.

— **Др. Евзевій Черкавский,** бувший учитель ґімназияльний, відтак інспектор краєвий шкіл середних, професор унїверситету львівского і довголїтний посол до сойму краєвого і до ради державної, вмер дня 21-го с. м. у Львові, в 74-ім роцї житя. Покійний займав яко посол в соймі і в радї державній видне становище і брав живу участь в парляментарній роботї. Від р. 1891 нездужав і усунув ся від публичного житя в 1893 роцї. Похорон відбув ся нинї пополудни.

— **З Кривча над Днїстром** пишуть нам: В послїдних днях минувшого тиждня відбулось у нас торжество посьвященя нового пишного будинку призначеного на торговлю і читальню. Будинок той вибудовано в дуже короткім часї, бо за 3—4 місяцї. Велику заслугу положило тут духовеньство місцеве, а найбільшу сотрудник Вп. о. Семенів, котрий, прибувши тут перед чотирма роками, не переставає весь свій час обертати на працю над народом. Честь ему за се! Честь і тим селянам, що причинили ся до здвигненя будинку, чи то грошем чи дїлом рук власних, а імена їх: Матій Юрчишин, Йосиф Пакуляк, Йосиф Пшеничний, Дмитро Яловеґа, Стефан Бойко, Антін Стефанів, Іван Бойко, Федько Бойко, Іван Косунь, Кароль Шабльовский, Дмитро Бойчук, Олекси Бобика вдова, Михайло Бобик і много инших. Крамницю веде з повним вдоволенем народу Лев Сїнкевич. На торжестві посьвященя будинку явили ся, кромі місцевих і охрестних селян, духовеньство обох обрядів і сьвітска інтелїґенция місцева і замісцева, а по трогаючій бесїдї отця Семенова відсьпівав хор молодежи під проводом півця церковного Йосифа Пакуляка дуже удатно кілька пісень народних. Тут треба піднести труд Пакуляка, котрий за пару місяцїв осягнув такий добрий успіх. Враженє з того торжества було дуже велике і глубоко записало ся в серцях присутних.

— **З руху зелїзних поїздів.** Ц. к. Дирекция зелїзниць повідомляє, що з днем 1 жовтня с. р. зносить ся істнуючий тепер розклад їзди поїздів на шляху Львів-(Кленарів)-Янів, а на его місце заводить ся слїдуючий. — Поїзд ч. 3251 буде відходити зі Львова о 9 годинї 5 мін. рано, а приходити до Янова о 10 год. 17 мін. перед полуд-

---

мив Паґанель і треба ему признати, що він їх знаменито. З з'умляючою зручностию ішов серед пітьми, вибирав без ваганя майже невидимі стежки і держав ся незмінно все одного напряму. Так ішли цїлу ніч аж до 9-ої години рано і зробили за дванайцять годин дванайцять миль дороги. Більше не можна було вимагати від потомлених женщин, а впрочім і місцевість видавала ся догідна для відпочинку.

Добуто з мішків поживу і розпочало ся снїданє. Майор і Мария, котрим доси не дуже смакувало коріне напороти, узнали его тепер знаменитим. Спочивано до другої пополудни, а відтак рушено в дальшу дорогу на всхід.

Без важнїйших пригод, але серед неімовірних трудів ішли наші збігцї аж до дня другого марта горами і лїсами, щоби лише добити ся до моря. Сили їх майже цїлком опустили, їсти не мали що, а в додатку заблукали ся й в безводну околицю. Ще нїколи не перебували таких трудів і тоді перший раз почала їх опускати моральна відвага. Вкінци вже не ішли за ясно витиченою метою, а волїкли ся немов сонні. В такім настрою опинили ся они нагле над берегом Тихого океана на пригірку Льоттен. Було там кілька пустих хат — недогарки спаленого в послїдній війні села; поля лежали спустошені, а на кождім кроцї видко було слїди рабунку і пожару. В тім місци доля лагодила для нещастних вандрівників ще одну страшну пробу.

Блукали понад берег моря, коли о анґлїйску милю появив ся віддїл Маорісів, що побачивши Европейців пустив ся на них з оружием в руцї. Ґленарван припертий до моря не міг утікати, отже збираючи останки сил готовив ся до завзятої борби, коли нагле Джон Менґлїс крикнув:

— Човно, човно!

І справдї о яких двайцять кроків стояло на прибережній рінї човно з шістьома веслами. Спустити его на воду, вскочити і відплисти від берега було дїлом одної хвилї. Джон, майор і оба моряки вхопили за весла, Ґленарван став при кермі, а обі женщини, Ольбінет і Роберт сїли коло него. За десять мінут човно було о чверть милї від берега на повнім мори. Море було спокійне — між утїкаючими володїла тишина.

Джон Менґлїс, що не хотїв надто відпливати від берега, вже мав дати приказ, аби плисти вздовж острова, коли нагле его рука задеревіла з перестраху і він здержав весло.

З пригірка Льоттен спускали Маоріси три човна на воду і очевидно наміряли пустити ся за Европейцями.

— На море! — крикнув Джон. — Лїпше потонім, як маємо попасти знов в руки людоїдів.

Човно попихане силою чотирох веслярів помчало скоро на повне море; пів години держало ся оно в однаковім віддаленю від човен ворогів, але потім обезсилені Европейцї почали слабнути — човна диких приближали ся чим раз більше. Вже лише дві милї дїлили їх від себе; не було способу уникнути нападу Маорісів, котрі уоружені довгими рушницями вже забирали ся стріляти до збігцїв.

Що тодї дїяло ся з Ґленарваном? Стояв на задї човна і глядав довкола себе по мори якоїсь дивної помочи. О чім гадав, чого ждав? Чи може причував що?

Нагле его очи заблестїли, витягнув руку і вказав нею якусь чорну точку на овидї.

— Корабель, товариші — кричав — корабель! Веслуйте що сили!

Нї один з чотирох веслярів не порушив ся, щоби побачити той корабель, бо не вільно було тратити нї одного руху весла. Лише Паґанель підніс ся і звернув свою люнету на ту далеку чорну точку.

— Так, то корабель — пароход! Пара садить з него клубами, пливе просто на нас. Відваги, товариші, може ще не всьо страчене.

З новою енерґією ще пів години робили веслами збігцї, так що держали ся в рівнім віддаленю від переслїдуючих їх Маорісів. Пароход видко було що раз виразнїйше; вже можна було розрізнити два машти з розпущеними вітрилами і величезні клуби чорного диму. Ґленарван поставивши коло керми Роберта вхопив за дальневид і не спускаючи ока з него слїдив всї его повороти.

Що гадали товариші льорда, коли побачили, що Ґленарван непокоїть ся, блїдне і вкінци опустив дальневид? Одно слово витолкувало їм ту наглу розпуку.

— *Дункан!* — крикнув Ґленарван. — *Дункан* а на нім злочинцї.

— *Дункан* — повторив Джон з розпукою, відкинув весло і встав.

— Так, смерть з двох сторін — прошепотів Ґленарван, зломаний тількома нещастями.

І справдї був то яхт Ґленарвана, тут не було ніякого сумнїву; яхт, що мав на покладї злочинцїв.

Майорови вирвав ся з уст проклин, бо вже й ему було того всього за богато. Збігцї пере-

нем. — Поїзд ч. 3253 буде відходити зі Львова о 3 год. а приходити до Янова о 4 год. 12 мін. по полудни. — Поїзд ч. 3255 буде відходити зі Львова о 7 год. 50 мін. а приходити до Янова о 9 год. 2 мін. вечером. — Поїзд ч. 3252 буде відходити з Янова о 6 год. 40 мін. а приходити до Львова о 7 год. 50 мін. рано. — Поїзд ч. 3254 буде відходити з Янова о 12 год. 25 м. а приходити до Львова о 1 год. 35 мін. по полудни. — Поїзд ч. 3256 буде відходити з Янова о 5 год. 20 мін. по полудни а приходити до Львова о 6 год. 30 мін. вечером.

— **Огні.** В Ладишині, повіта тернопільского, вибух дня 14-го с. м. огонь і знищив 10 селяньских загород. Шкода виносить около 8.000 зр. і була лише в малій части обезпечена. Причиною огню були діти. — В брідскім повіті було в послідних часах кілька огнів, а вибухали они переважно також задля неосторожности і полишуваня дітий без нагляду. — Огні знищили: В Лешневі 14 селяньских загород, в Заболотцях фільварок при дворі, в Стремильчи 6 загород, а в Пеняках також 6. Всюди погоріло і зібране сего року збіже.

— **Живцем згоріли.** Три лісові дроворуби з Бережави, заняті у підприємців Каннера і Спілки в Букївці, положили ся дня 13-го с. м. спати в лісній колибі, де було нагромаджено богато ґонтових трісок. Імовірно від огню з файки займили ся тріски в ночи і вибух огонь такий сильний, що всї три дроворуби згоріли на вуголь.

— **Нещастна пригода.** В копальнях воску земного в Бориславі в закоп францускої компанії погиб в наслідок наглого вибуху води з сусідного старого закопу робітник Дмитро Шлапатий. Трупа нещастного робітника добуто з води, а закіп закрито і застановлено в нїм роботу.

— **В підземелю кріпости Оріхівця** в часї цїсарских маневрів, коли єї острілювано з гармат, перебуло майже цїлий день вісїм офіцирів. Отже цікаві враженя тих офіцирів, яких они зазнали. Пукане і гук гранатів, шрепнелїв, бомб і куль стіжковатих віддїлювало дуже сильно на нерви. Раз здавало ся офіцирам, що провалить ся склепінє, то знов, що якась невидима сила пре їх до землї, та що стїни сходять ся і згнетуть їх. Коли сидїли на крісах, то за кождим вистрілом мимохіть підскакували. Саму кріпость (бо батериї острілювано окремо) трафило 240 набоїв. Взагалї-ж дано 1.400 острих стрілів. Кріпость показала ся незвичайно відпорною; нї один набій не перебив склепіня. Землю, що покриває мури кріпости, набої поорали глубоко; повно в нїй лїйковатих заглублень в тих місцях, де набої вибухали. Стріли були зумляючо влучні. По за обсяг кріпости упало ледво кілька набоїв; один з них знищив місток, на польній дорозї, другий розгрохотав кілька сосон в поблизькім лїсї, третий зачепив оборіг сїна при цвингарици, кілька угрязло в ріли. Хід кріпостних маневрів і результати їх дали похвальне сьвідоцтво артилериї і інжинериї військовій. Кріпость Оріховець збудував капітан інжинериї Майстер.

— **Весела задача шкільна.** В містї Кольонії в Німеччинї завдано в однім науковім заведеню задачу на темат: „В школї". Один ученик випрацював сю задачу так: Шкільна кляса складає ся з таблицї, лавок, каламарів, тростини і учителя; найбільша часть річий в нашій школї стара, лише тростина нова. Хто приходить ще пізнїйше як учитель до школи, той є найбільший лежень і дістає кару. На стїннїй картї намальовані ріки і міста, щоби ми їх навчили ся на память. Учитель зробив тростиною діру в обіцянім краю Палестинї. Ґльобусом він робить затьмінє сонця. На годинї сьпіву учитель грає; також дає він так довго такт тростиною, поки всего не упорядкує. Ми сьпіваємо від *do* до *la*, але дехто може ще висше; учитель вміє найнизше, але він не піде в гору. В школї висить термометер; ним робить ся в зимі горячо, коли не є вільний день; учитель дивить ся на него так довго, поки не є 20 степенів. У вільній чверть години їмо через пів години хлїб з маслом. Інспектор нас все хвалить, однак учитель все таки рад, як він забере ся. На годинї ґімпастики ми скачемо через „коня"; учитель скаче наперед, що кінь аж тріщить. а потім скачемо ми і кріпимо свої члени тїла. Учитель робить з нас порядних людий; бо пильність перемагає все. Коли учитель грає на органах, ми тиснемо на заставах і сьпіваємо на двох голосах; коли застави западуть тиснути, скриплять органи. Тепер учитель слабий і не ходить до школи; ми не знаємо, чи буде що з него, але надїємо ся найлїпшого".

— **Померли:** О. Стефан Михайлович, парох Славска, скільского деканата, в 75-ім роцї житя, а 48-ім сьвященьства; — о. Николай Кміцикевич, парох Гнилиць, деканата збаражского, дня 20 с. м., в 35-ім роцї житя, а 10-ім сьвященьства; — Каролина з Бобикевичів Щуровска, жена пароха з Струтина вижного, дня 13 с. м. в 36-ім роцї житя.

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция руху зелїзниць державних** оповіщує: Північно-нїмецкий-галицкий-полудньово західно-російский рух граничний. — З днем 1 жовтня 1896 увійде в житє для повисшого руху додаток І. до тарифи часть II., зшиток 2 з 1 січня 1896. (Тарифа виїмкова для перевозу збіжа і пр.).

Північно-нїмецкий рух збіжевий з Галичиною і Буковиною. — З днем 1 жовтня 1896 увійде в житє нова тарифа для висше згаданого руху.

Торг збіжевий.

Львів дня 22 вересня: Пшениця 6·80 до 7·25 зр.; жито 5·75 до 6·—; ячмінь броварний 6·— до 6·50; ячмінь пашний 5·— до 5·50; овес 5·50 до 5·75; ріпак 9·— до 9·50; горох 5·— до 8·—; вика —·— до —·—; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 4·— до 4·50; гречка —·— до —·—; конюшина червона галицка 35·— до 40·—; шведска —·— до —·—; біла —·— до —·—; тимотка —·— до —·—; ганиж —·— до —·—; кукуруза стара 5·— до 5·75; нова 0·— до 0·—; хміль —·— до —·—.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Будапешт 23 вересня. Мировий конґрес ухвалив збирати ся що року там, де збере ся межипарляментарна конференция. Конґрес закрито. Межипарляментарна конференция відбула вчера вступну нараду, на котрій ухвалено порядок дневний і спосіб дебати. В конференциї були репрезентанти Австро-Угорщини, Бельгії, Данії, Іспанії, Франциї, Анґлїї, Італії, Портуґалїї, Сербії, Норвеґії, Швециї і Голяндиї.

Ляйт 23 вересня. Кн. Уельский і кн. Коннат, російский амбасадор і сьвита їздили вчера перед полуднем на стрічу цареви. Яхт царский заплив до порту серед привітних вистрілів анґлїйскої фльоти. Князї і амбасадор пішли відтак на корабель „Стандард", де по сердечнім повитаню царскої пари відбуло ся снїданє. По полудни о 1 год. 45 мін. вийшов цар з царицею на беріг, де єго повитало войско з музикою, котра заграла гимн російский, і численна публика.

Абердін 23 вересня. Царска пара російска приїхала тут о 5 год. 30 мін. Численно зібрана публика повитала їх ентузиястично. Бурмістр вручив цареви адресу, котрий приняв єї з кількома словами подяки. В пятнайцять мінут опісля поїхала царска пара дальше. Цїла зелїзниця з Абердін аж до Баллята і стация, звідки царска пара поїхала до Бальмораль, були обсаджені анґлїйскими, шкотскими і російскими аґентами поліцийними.

Рим 23 вересня. Ґен. Бальдісера від'їхав вчера до Неаполю, звідки поїде до Масави. Нинї від'їзджають до Масави два батальони стрільцїв і компанія піонірів, котрі мають заступити войска вертаючі з Масави.

Венеция 23 вересня. Тїло кн. Ольги, своячки кн. Чорногорского перевезено до Котару. Похорон відбуде ся в Цетинї.

stali веслувати, не знали куди утїкати і що робити. Як тут вибирати поміж дикими і злочинцями?

З найблизшого човна Маорісів роздав ся гук вистрілу. Куля ударила в Вільсонове весло і помхнула збігцїв до парохода.

Тимчасом корабель гнав з незвичайною скоростию наперед; вже не дальше находив ся від човна як якої пів милї. Джон Менґлїс притиснений з двох боків не знав як рушати ся. Переполохані женщини на вколїшках молили ся. Маоріси стріляли без упину і кулї падали коло човна. В тій хвили роздав ся страшний гук; куля з корабельної гармати перелетїла понад головами збігцїв, котрі дїставши ся між два огнї задержались і ждали неминучої погибели.

В приступі розпуки вхопив Джон за сокиру — хотїв розбити човно і затопити єго разом з своїми товаришами недолї в морскій глубинї. Але в послїдній хвили здержав єго крик Роберта:

— Том Остен! — кричав хлопець. — Я єго бачу, стоїть на покладї! Пізнав нас і махає капелюхом.

Сокира випала з рук Джона. Друга гарматна куля перелетїла понад єго головою і розбила на тріски найблизше маоріске човно, а на покладї *Дункана* роздав ся радістний крик. Переполохані Маоріси стали чим скорше утїкати до берега.

— Гурра Томо! — кричав Джон голосно. Кілька хвиль опісля десятьох збігцїв не знаючи яким способом і не розуміючи, що діє ся опинили ся в безпечности на покладї *Дункана*.

IX.

Звідки взяв ся Дункан на всхіднім побережи Нової Зеляндиї?

Тяжко було би описати чувства Ґленарвана і єго товаришів в хвили, коли входили на поклад і коли задзвенїла їм в ушах пісня старої Шкотиї. Корабельний дудар виґрував народний гимн кляну Малькольма і серед окликів залоги величав ним поворот льорда на корабель. Ґленарван, Джон Паґанель, Роберт, навіть майор плакали з радости і стискали ся. Тїшили ся як діти. Ґеоґраф немов цїлком збожеволїв, скакав і бігав по корабли цїляв своєю люнетою як якою рушницею до послїдного маоріского човна, що як раз тепер підпливало до берега.

Але залога корабля побачивши подерте одїнє і змарнїлі лиця подорожних, доказуючих величезних трудів, здержала своє одушевленє. То не були тї самі подорожні відважні і повні надїї, котрі перед трема місяцями ішли глядїти слїдів капітана Гранта, але якісь мари. Случай привів їх на корабель, котрого не надїяли ся нїколи побачити, але в якім сумнім видї обезсиленя і пригноблення!

Ґленарван замість погадати о випочинку, о заспокоєню великого голоду і спраги випитував Тома звідки він взяв ся в тій сторонї? Як то стало ся, що *Дункан* не попав в руки Бін Джуйса? Яким чудом прибув яхт в саму пору на поміч утїкаючим?

Длячого, яким способом, чому? Ось як зачинало ся множество питань, що сипали ся як град на Тома. Старий моряк не знав, на що насамперед відповідати, отже постановив слухати Ґленарвана і лише єму одному відповідати.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.